

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACTH 2009

**AISTRIÚCHÁN
AR SCÉIM MHARCÁLA**

STAIR

GNÁTHLEIBHÉAL

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACHT 2009

**AISTRIÚCHÁN
AR SCÉIM MHARCÁLA**

STAIR: AN NUA-AOIS

GNÁTHLEIBHÉAL

TUARASCÁIL AR AN STAIDÉAR TAIGHDE (TST)
(100 marc)

TEIDEAL AN STAIDÉIR (níl aon mharc ina leith seo)

Ní cheadaítear marc ar bith i leith an teidil ach ní mór an teideal a thabhairt san áireamh sa mheastóireacht ‘ar an mbaint atá ag na foinsí leis an ábhar staidéir’ faoin *Meastóireacht ar na Foinsí*.

PLEAN IMLÍNEACH (15 mharc)

Foinsí a lua = 6 mharc

Gnéithe eile = 9 marc

Foinsí a lua

Iarrtar dhá fhoinse a lua.

Foinse amháin a lua go cuimsitheach agus go cruinn = 3 mharc

3 mharc x 2 = 6 mharc ar an dá fhoinse

Teideal = marc amháin

Údar = marc amháin

Mír eolais eile sa bhreis air sin mar fhianaise (m.sh.: foilsitheoir, dáta foilsithe, seoladh suímh idirlín, srl) = marc amháin

An t-ábhar staidéir atá molta a shainiú agus bunús a thabhairt dó, ag sonrú na n-aidhmeanna agus an cur chuige atá i gceist.

An leagann an t-iarrthóir amach go soiléir an t-ábhar a bhfuil sé i gceist staidéar a dhéanamh air agus an chúis go ndéantar? An leagann an t-iarrthóir amach na haidhmeanna leis an staidéar agus an chaoi ar dóigh go mbainfear amach iad?

Agus an freagra á mheas ina iomláine, cé chomh maith is a éiríonn leis an iarrthóir an méid sin a dhéanamh go soiléir agus go loighciúil?

go han-mhaith = 8-9 marc

go maith = 6-7 marc

réasúnta = 3-5 mharc

go lag = 0-2 mharc

MEASTÓIREACHT AR NA FOINSÍ (25 marc)

Tagairt a dhéanamh d'fheabhas nó do laige na bhfoinsí agus léargas a thabhairt ar an mbaint atá ag na foinsí leis an ábhar.

Cé chomh maith is a éiríonn leis an iarrthóir an méid sin a dhéanamh go soiléir agus go loighciúil?

Tagairt don DÁ fhoinse

go han-mhaith = 21-25 marc

go maith = 15-20 marc

réasúnta = 8-14 marc

go lag = 0-7 marc

Tagairt d'fhoinse AMHÁIN

go han-mhaith = 14-17 marc

go maith = 10-13 marc

réasúnta = 5-9 marc

go lag = 0-4 mharc

AISTE FHADA (60 marc)

Aiste staire = 50 marc

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde = 10 marc

Is féidir an t-athbhreithniú ar an bpróiseas taighde a bheith ina chuid slán den aiste nó is féidir é a chur i láthair mar ghné ar leith den obair.

Ba cheart an aiste staire a mheas mar aonad ann féin agus marcanna as 50 a bhronnadh mar seo a leanas:

<i>Eolas ar an stair – 25 marc</i> Críochnúil, cruinn agus ag baint le hábhar an teidil	<i>go han-mhaith</i> : 21-25 <i>go maith</i> : 15-20 <i>réasúnta</i> : 8-14 <i>go lag</i> : 0-7
<i>Scileanna taighde – 15 mharc</i> Tá suntas ó thaobh staire leis an taighde a roghnaíodh (ní ábhar gan iomrá, gan tábhacht é) Plé cóir cothrom ar na ceisteanna Taighde sách domhain léirithe	<i>thar barr</i> : 13-15 <i>go han-mhaith</i> : 10-12 <i>go maith</i> : 7-9 <i>réasúnta</i> : 4-6 <i>go lag</i> : 0-3
<i>Cur i láthair – 10 marc</i> Leagan amach Fad cuí	<i>go han-mhaith</i> : 8-10 <i>go maith</i> : 6-7 <i>réasúnta</i> : 4-5 <i>go lag</i> : 0-3

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde (10 marc)

Is féidir seo a chur i láthair mar chuid ann féin nó mar chuid slán den aiste.
Ba cheart don scrúdaitheoir an cuntas ar an bpróiseas taighde a mheas ina iomláine.
Tar éis an t-athbhreithniú a mheas, ba cheart don scrúdaitheoir marcanna a bhronnadh mar seo a leanas:

Go han-mhaith: 8-10

Go maith: 6-7

Réasúnta: 4-5

Go lag: 0-3

Roinn 1: CEIST DHOICIMÉID-BHUNAITHE (CDB)
(100 marc)

Tá ceithre chuid sa cheist Dhoiciméid-bhunaithe:

1. Tuiscint (40 marc)
2. Comparáid (20 marc)
3. Criticeas (20 marc)
4. Comhthéacsúchán (20 marc)

1. Tuiscint (40 marc)

(a)	Bíonn ineallghunnaí / gránáidí láimhe / armlón / crios urchair ar iompar acu.	8M
(b)	An tríú buíon	8M
(c)	An fómhar áitiúil ríse á chosaint = 8M
Iad a chosaint ón VítCong = 8M	8M
(d)	Le héileacaptar	8M
(e)	Mar gur phléasc siad dhá mhianach / bobghaistí	8M

Uasmhéid = 40M

2. Comparáid (20 marc)

- (a) Doiciméad A: Bhí nó Ní raibh = 1M
Insíonn an ceanteideal dúinn gur chualathas lámhach snípeara =
uasmhéid 4M
Breathnaíonn siad breá socair, go bhfuil siad díreach tuirlingthe, níl a
gcuid gunnaí san aer is ar cocáil acu.

Doiciméad B: Ní raibh = 1M

Deirtear sa téacs “ná ní raibh mé faoi lámhach de shaghas ar bith” =
uasmhéid 4M

Marcáiltear an míniú de réir mar atá tuillte.

Tagairt don dá dhoiciméad = 4M + 4M

Uasmhéid= 10M

(b) Ráiteas inghlactha faoi nádúr an chogaidh i Vítneam, m.sh.
treallchogaíocht = 5M
AGUS ábhar ar bith eile ag tacú leis an ráiteas sin = 5M

Samplaí: a bheith i gcontúirt ó lámhach snípeara i nDoiciméad A = 5M;
A bheith i gcontúirt ó bhobghaistí i nDoiciméad B = 5M
Uasmhéid = 10M

3. Criticeas (20 marc)

(a) Ábhar dóláis = 2M NÓ Ábhar sóláis = 2M

Na cúiseanna gur roghnaíodh an frása = 4M + 4M

Samplaí: Maraíodh nó gortaíodh daoine eile ar bhí ar dualgas den chineál seo;

Deir sé “bíonn na bobghaistí ceilte chomh maith sin go n-aimseodh siad thú is cuma cé chomh maith is atá tú”.

Marcáiltear an míniú de réir mar atá tuillte. Uasmhéid = 10M

(b) Mheallfadh = 2M NÓ Ní Mheallfadh = 2M

Míníonn an t-iarrthóir údar a rogha, trí thagairt do Dhoiciméad A

Marcáiltear an míniú de réir mar atá tuillte.

Tagairt do Dhoiciméad A = 4M + 4M Uasmhéid = 10M

4. Comhthéacsúchán (20 marc)

Marcáiltear de réir phrionsabail an Ráitis Buntábhachta. Uasmhéid = 20M

Is féidir a thabhairt de shainmhíniú ar **Ráiteas Buntábhachta** gur ráiteas de chineál acu seo a leanas atá ann:

- Ráiteas faoi fhíric den suntas a bhaineann le hábhar na ceiste a cuireadh
- Míniú, tuairim nó tráchttaireacht den fhiúntas a bhaineann le hábhar na ceiste a cuireadh
- Ráiteas réamhráiteach **nó** clabhsúir den suntas a bhaineann le hábhar na ceiste a cuireadh

Maidir leis an bprionsabal marcála de réir Ráiteas Buntábhachta a chur i bhfeidhm, déanfaidh na scrúdaitheoirí mar seo a leanas:

- Tar éis an freagra a léamh, ba cheart é a bhriseadh suas ina Ráitis Bhuntábhachta, agus tic (✓) a chur ag deireadh gach Ráiteas Buntábhachta a chríochnaítear
- Bronntar 5 mharc ar gach Ráiteas Buntábhachta a chríochnaítear
- D'fhéadfadh go ngnóthófaí 1-4 mharc ar Ráiteas Buntábhachta nach gcríochnaítear ag deireadh freagra.

Sa chás seo, maidir le ceist 4 sa Cheist Dhoiciméad-bhunaithe, féachfaidh an scrúdaitheoir le 5 mharc an ceann a bhronnadh maidir le ceithre Ráiteas Buntábhachta maidir le hUasmhéid 20 marc.

Roinn 2: ÉIRE (200 marc)

agus

Roinn 3: AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR (100 marc)

Ní mór don iarrthóir freagairt mar gheall ar **dhá** Topaic i Roinn 2 agus Topaic **amháin** i Roinn 3.

Tá gach Topaic roinnte ina thrí chuid:

A. Aonad faoi spreagadh le 4/5 de cheisteanna gearra le tabhairt fúthu

(Uasmhéid: 30 marc)

B. Alt gairid le scríobh mar gheall ar cheann de cheithre cinn de cheannteidil

(Uasmhéid: 30 marc)

C. Alt níos faide le scríobh mar fhreagra ar cheann de cheithre cinn de cheisteanna (Uasmhéid: 40 marc)

Déanfar an mharcáil ar A, B agus C mar seo a leanas:

A. Is é an gnáthrud go mbronnfar na marcanna de réir 6 mharc in aghaidh na

ceiste agus le 6 mharc x 5 ghnóthófaí uasmhéid 30 marc. Féach **Nótaí maidir le topaicí faoi leith** thíos maidir le hathruithe ón nós sin.

B. Déanfar an mharcáil ar an bhfreagra seo de réir phrionsabail an Ráiteas

Buntábhachta mar a leagtar síos thuas. Ceadófar Uasmharc Carnach 20 marc i leith na Ráitis Bhuntábhachta agus ceadófar Uasmharc 10 marc i leith Mheastóireacht Ghinearálta an scrúdaitheora ar an bhfreagra. Féach an scála aistritheach thíos.

C. Déanfar an mharcáil ar an bhfreagra seo de réir phrionsabail an Ráiteas

Buntábhachta mar a leagtar síos thuas. Ceadófar Uasmharc Carnach 30 marc i leith Ráitis Bhuntábhachta agus ceadófar Uasmharc 10 marc i leith Mheastóireacht Ghinearálta an scrúdaitheora ar an bhfreagra. Féach an scála aistritheach thíos.

Marc Carnach (MC)

Seo é an marc iomlán a bhronntar mar gheall ar Ráitis Bhuntábhachta, faoi réir ar uasmhéid marcanna 20 marc i gcás chuid B agus uasmhéid marcanna 30 marc i gcás chuid C.

Meastóireacht Ghinearálta (MG)

Agus marcanna á mbronnadh faoi MG, tabharfaidh an scrúdaitheoir san áireamh a fheabhas a thagann an freagra leis an gceannteideal nó a théitear i ngleic leis an gceist a cuireadh. Beidh an tábla grádúcháin seo a leanas i bhfeidhm:

Thar barr: 9-10 marc

Go han-mhaith: 7-8 marc

Go maith: 5-6 mharc

Réasúnta: 3-4 mharc

Go lag: 0-2 mharc

Agus marcanna faoi MC agus MG araon á mbronnadh, beidh dearcadh oscailte ag an scrúdaitheoir, ag déileáil leis an ábhar, maidir leis an réimse freagraí inghlactha a bhféadfaí bheith ag súil leo ó iarrthóir ar an nGnáthleibhéal agus beidh tuiscint ag an scrúdaitheoir ar scóip an eolais agus na scileanna staire a éilítear faoin siollabas.

Nótaí maidir le topaicí faoi leith
ROINN 2: ÉIRE (200 marc)

Ceisteanna faoi dhá cheann de na sé thopaic le freagairt.

Éire: Topaic 1

Éire agus an tAontas, 1815-1870

- A1. Anraith (amháin) (6)
- A2. I ndabha/i mbairrillí /i mbulc/ bruite (6)
- A3. Ag roinnt anraith/ Ag breathnú ar an scuaine taobh amuigh (6)
- A4. Ní thabharfar = 3M Tá siadsan go maith as/ is léir nach dteastaíonn sé uathu = 3M (6)
- A5. Cúis inghlactha AMHÁIN (6)

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

Éire: Topaic 2

Gluaiseachtaí ar son leasú polaitíochta agus sóisialta, 1870-1914

- A1. Craobh Iománaíochta na hÉireann = 3M
Biorra= 3M (6)
- A2. Durlas/Co. Thiobraid Árann (6)
- A3. Bhí = 3M Dúradh ann go raibh roinnt mílte daoine i láthair = 3M (6)
- A4. Chuir sé in eagar iad nó d'ordaigh sé isteach i líne an dá fhoireann (6M) le go máirseálfadh siad amach ar an bpáirc (6M) (6)
- A5. Bealach inghlactha AMHÁIN - pátrún, tacaitheoir, 7rl (6)

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

Éire: Topaic 3

Ar thóir an fhlaithis agus tionchar na críochdheighilte, 1912-1949

- A1. Modhnóir Chomhthionól na bPreisbitéireach (a bhí ag éirí as) (6)
- A2. Toisc gur buamáladh amach as a gcuid tithe iad (6)
- A3. Chomh hainniseach (faoi mhéid/ gannchothú/ bocht) is a bhí na daoine. Aon cheann = 6M “an radharc a chonaic sé sna sráideanna”= 6M (6)
- A4. Mar (mura mbeidh gníomhaíocht ann chomh maith le caint) “tarlóidh réabhlóid i ndiaidh an chogaidh”. (6)
- A5. Freagra inghlactha AMHÁIN a thug rialtas Bhaile Átha Cliath ar Blitz Bhéal Feirste. (6)

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

Éire: Topaic 4
Diaspóra na hÉireann, 1840-1966

- A1. Óstán an Waldorf-Astoria (6)
A2. (Stádas) Poblacht na hÉireann (6)
A3. An banna a chur ar an margadh/ “Spéis a chothú i measc na bhfear saibhir .. i bhforbairt thionsclaíoch na hÉireann.” (6)
A4. Na Sasanaigh (6)
A5. Bealach inghlactha AMHÁIN (6)

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

Éire: Topaic 5
An pholaitíocht agus an tsochaí i dTuaisceart Éireann, 1949-1993

- A1. Buamáladh teach na lánúine (6)
A2. San oíche = 3M; Mar is léir ón spéir gurb í an oíche í/an ghealach sa chúlra = 3M (6)
A3. Mar (deirtear sa bhfoscúbhinn) gurb ise (MP) a chaith an buama (6)
A4. MP Poblachtach/Náisiúnach (6)
A5. Cúis inghlactha AMHÁIN (6)

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

Éire: Topaic 6
An rialtas, an gilleagar agus an tsochaí i bPoblacht na hÉireann 1949-1989

- A1. (Tar éis 35 bliain den rialtas dúchais) cé acu an féidir linn méid inghlactha de dhul chun cinn san eacnamaíocht a bhaint amach (6)
A2. D’fhonn slí bheatha réasúnta a chinntiú (6)
A3. Ag bunú ciorcal lochtach (3M) d’imirce (6M)
Margadh baile níos lú /dífhostaíocht mhéadaithe/laghdú ar an gcaighdeán maireachtála – Ceann amháin = 6M
Tuilleadh fostaíochta in Éirinn = 6M (6)
A4. Deiseanna nua fostaíochta sa bhaile NÓ freagra inghlactha eile (6)
A5. Rúnaí na Roinne Airgeadais/ Stiúrthóir an Bhainc Cheannais (6)
Dearcadh liobrálach = 6M Aire Airgeadais = 0M

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

ROINN 3: AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR (100 marc)

Ceisteanna le freagairt ar cheann **amháin** de na cúig topaic.

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 1

An náisiúnachas agus foirmiú stát san Eoraip, 1815-1871

- A1. Ón aer (6)
- A2. Go ndearna Haussmann neamhshuim de riachtanais an tráichta (3M) mar gheall ar an gcion a bhí aige i línte díreacha (3M) (6)
- A3. Mar ráschúrsa (faiseanta)/ Mar ionad faiseanta sóisialta (6)
- A4. Miotal/ Gloine (6)
- A5. Napoleon III (3M)
Molann sé é as na feabhsúcháin is fearr a tháinig ar Pháras, ar nós Longchamps, Les Halles (3M) (6)

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 2

Náisiúntáit agus teannas idirnáisiúnta, 1871-1920

- A1. “le prionsabal a chosaint a bhfuil roinnt tacaíochta ón bpobal aici” (6)
- A2. “fiú nuair a bhíonn mná oiriúnach chun obair fir a dhéanamh, gur cheart iad a thoirmeasc air sin”/ Mar gur mná atá iontu (6)
- A3. Tiománaithe mótair don Arm/ don Chrois Dhearg/ do chomhlachtaí thráctála (6)
- A4. Na mná (3M) Deir an *Guardian* go bhfuil sé míréasúnta ó fhir a bheith ag dul i gcoinne na mbantiománaithe NÓ go bhfuil sé cruthaithe ag na mná go bhfuil siad lánábailte ag an obair seo (3M) (6)
- A5. Cion inghlactha AMHÁIN a rinne na mná don lucht saothair sa Chéad Cogadh Domhanda (6)

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 3
Deachtóireacht agus daonlathas san Eoraip, 1920-1945

- A1. Jarrow (3M) Londain (3M) (6)
A2. In aghaidh fadhbanna na dífhostaíochta/bochtaineachta (6)
A3. Orgán Béil/ Ag seinm ceoil. Aon rud a bhaineann le ceol a sheinm
Brat a iompar (6)
A4. Capall agus Carr (6)
A5. D'éirigh NÓ Níor éirigh = 3M
Aon mhiniú inghlactha AMHÁIN = 3M (6)

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 4
Easaontas agus ath-ailíniú san Eoraip, 1945-1992

- A1. An Pholainn, An Rómáin, An Bhulgáir, An Ungáir. Glac le haon
PHÉIRE
3M x 2 = 6M (6)
A2. Mar go raibh na rialtais (sna tíortha sin) naimhdeach leis an Aontas
Sóivéadach (6)
A3. Seacht milliún/ Trí oiread níos mó ná an Bhreatain (6)
A4. Trína chinnítú go mbeadh rialtais a bheadh dílis don Aontas
Sóivéadach (i réim in Oirthear na hEorpa) (6)
A5. Aon ghéarchéim AMHÁIN inghlactha a bhain leis an gCogadh Fuar(6)

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 5
Cúlú na hEorpa ó impireachtaí agus an toradh, 1945-1990

- A1. Bhí siad in éadan an chogaidh (6)
A2. Bhagair an tAontas Sóivéadach dul i ngníomh (an t-aon fhreagra) (6)
A3. Rinne sé laoch de Colonel Nasser (6)
A4. Rinneadh ciondáil ar ola (6)
A5. An Fhrainc NÓ Iosrael (6)

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACTH 2009

**AISTRIÚCHÁN
AR SCÉIM MHCÁLA**

STAIR: AN LUATH-AOIS

GNÁTHLEIBHÉAL

TUARASCÁIL AR AN STAIDEÁR TAIGHDE (TST)
(100 marc)

TEIDEAL AN STAIDEÁIR (níl aon mharc ina leith seo)

Ní cheadaítear marc ar bith i leith an teidil ach ní mór an teideal a thabhairt san áireamh sa mheastóireacht 'ar an mbaint atá ag na foinsí leis an ábhar staidéir' faoin Meastóireacht ar na Foinsí.

PLEAN IMLÍNEACH (15 marc)

Foinsí a lua = 6 mharc

Gnéithe eile = 9 marc

Foinsí a lua

Iarrtar dhá fhoinse a lua.

Foinse amháin a lua go cuimsitheach agus go cruinn = 3 mharc

3 mharc x 2 = 6 mharc ar an dá fhoinse

Teideal = marc amháin

Údar = marc amháin

Mír eolais eile sa bhreis air sin mar fhianaise (m.sh: foilsitheoir, dáta foilsithe, seoladh suímh idirlín, srl) = marc amháin

An t-ábhar staidéir atá molta a shainiú agus bunús a thabhairt dó, ag sonrú na n-aidhmeanna agus an cur chuige atá i gceist.

An leagann an t-iarrthóir amach go soiléir an t-ábhar a bhfuil sé i gceist staidéar a dhéanamh air agus an chúis go ndéantar? An leagann an t-iarrthóir amach na haidhmeanna leis an staidéar agus an chaoi ar dóigh go mbainfear amach iad?

Agus an freagra á mheas ina iomláine, cé chomh maith agus a éiríonn leis an iarrthóir an méid sin a dhéanamh go soiléir agus go loighciúil?

<i>go han-mhaith</i>	= 8-9 marc
<i>go maith</i>	= 6-7 marc
<i>go réasúnta</i>	= 3-5 mharc
<i>lag</i>	= 0-2 mharc

MEASTÓIREACHT AR NA FOINSÍ (25 marc)

Tagairt a dhéanamh d'fheabhas nó do laige na bhfoinsí agus léargas a thabhairt ar an mbaint atá ag na foinsí leis an ábhar.

Cé chomh maith is a éiríonn leis an iarrthóir an méid sin a dhéanamh go soiléir agus go loighciúil?

Tagairt don DÁ fhoirse

go han-mhaith = 21-25 marc

go maith = 15-20 marc

go réasúnta = 8-14 marc

lag = 0-7 marc

Tagairt d'fhoirse AMHÁIN

go han-mhaith = 14-17 marc

go maith = 10-13 marc

go réasúnta = 5-9 marc

lag = 0-4 marc

AISTE FHADA (60 marc)

Aiste staire = 50 marc

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde = 10 marc

Is féidir an t-athbhreithniú ar an bpróiseas taighde a bheith ina chuid slán den aiste nó is féidir é a chur i láthair mar ghné ar leith den obair.

Ba cheart an aiste staire a mheas mar aonad ann féin agus marcanna as 50 a bhronnadh mar seo a leanas:

<i>Eolas ar an stair – 25 marc</i> Críochnúil, cruinn agus ag baint le hábhar an teidil	<i>An-mhaith:</i> 21-25 <i>Go maith:</i> 15-20 <i>Réasúnta:</i> 8-14 <i>Lag:</i> 0-7
<i>Scileanna taighde – 15 marc</i> Tá suntas ó thaobh staire leis an taighde a roghnaíodh (ní ábhar gan iomrá, gan tábhacht é) Plé cóir cothrom ar na ceisteanna Taighde sách domhain léirithe	<i>thar barr:</i> 13-15 <i>go han-mhaith:</i> 10-12 <i>go maith:</i> 7-9 <i>réasúnta:</i> 4-6 <i>go lag:</i> 0-3
<i>Cur i láthair – 10 marc</i> Leagan amach Fad cuí	<i>An-mhaith:</i> 8-10 <i>Go maith:</i> 6-7 <i>Réasúnta:</i> 4-5 <i>Lag:</i> 0-3

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde (10 marc)

Is féidir seo a chur i láthair mar chuid ann féin nó mar chuid slán den aiste.
Ba cheart don scrúdaitheoir an cuntas ar an bpróiseas taighde a mheas ina iomláine.
Tar éis an t-athbhreithniú a mheas, ba cheart don scrúdaitheoir marcanna a bhronnadh mar seo a leanas:

An-mhaith: 8-10

Go maith: 6-7

Réasúnta: 4-5

Lag: 0-3

Roinn 1: CEIST DHOICIMÉID-BHUNAITHE (CDB)
(100 marc)

Tá ceithre chuid sa cheist Dhoiciméid-bhunaithe:

1. Tuiscint (40 marc)
2. Comparáid (20 marc)
3. Criticeas (20 marc)
4. Comhthéacsúchán (20 marc)

1. Tuiscint (40 marc)

- (a) “A lán eaglaiseach iomráiteach” 8M
- (b) Go m’fhéidir nach í Caitríona a bhean chéile dhlísteanach/ go m’fhéidir go maireann siad le chéile in adhaltranas oscailte. 8M
- (c) Rí Anraí (“A dhuine uasail, impím ort... lig dom ceart agus cóir a bheith agam”/ “Tagaim chugat mar is tusa atá mar cheann ar cheart agus ar chóir sa ríocht seo”) 8M
- (d) (Ar a laghad) fiche bliain 8M
- (e) Dílis/ umhal/ rinne a thoil/ toilteanach/ fíormhaighdean
Aon PHÉIRE díobh thuas ag 4M an ceann 4M + 4M = 8M

2. Comparáid (20 marc)

- (a) Cuntas fabhrach ar an bpósadh - Doiciméad A nó B?

Déanann an t-iarrthóir an rogha agus luaitear ar a laghad **dhá** chúis leis an rogha

Marcáiltear caighdeán an mhíniúcháin de réir mar atá tuillte.

Sármhaith = 9-10 marc An-mhaith = 7-8 marc Go maith = 5-6 mharc

Réasúnta = 3-4 mharc Lag = 0-2 mharc

Freagra nach luann ach doiciméad amháin = 5M uasmhéid 10M

(b) Bealach **amháin** nach bhfuil Doiciméad A ag teacht le Doiciméad B

Marcáiltear caighdeán an mhíniúcháin de réir mar atá tuillte.

Sármhaith = 9-10 marc An-mhaith = 7-8 marc Go maith = 5-6 mharc

Réasúnta = 3-4 mharc Lag = 0-2 mharc

Freagra nach luann ach doiciméad amháin = 5M uasmhéid 10M

3. Criticeas (20 marc)

(a) An nádúr a bhí le hargóintí Anraí le colscaradh a fháil

Marcáiltear caighdeán an mhíniúcháin de réir mar atá tuillte.

Sármhaith = 9-10 marc An-mhaith = 7-8 marc Go maith = 5-6 mharc

Réasúnta = 3-4 mharc Lag = 0-2 mharc 10M

(b) Carachtar agus spiorad Chaitríona Aragon

Marcáiltear caighdeán an mhíniúcháin de réir mar atá tuillte.

Sármhaith = 9-10 marc An-mhaith = 7-8 marc Go maith = 5-6 mharc

Réasúnta = 3-4 mharc Lag = 0-2 mharc 10M

Freagra nach luann ach doiciméad amháin = 5M uasmhéid

4. Comhthéacsúchán (20 marc)

Marcáiltear de réir phrionsabail an Ráiteas Buntábhachta. Uasmhéid = 20M

Is féidir a thabhairt de shainmhíniú ar **Ráiteas Buntábhachta** gur ráiteas de chineál acu seo a leanas atá ann:

- Ráiteas faoi fhíric den suntas a bhaineann le hábhar na ceiste a cuireadh
- Míniú, tuairim nó tráchttaireacht den fhiúntas a bhaineann le hábhar na ceiste a cuireadh
- Ráiteas réamhráiteach nó clabhsúir den suntas a bhaineann le hábhar na ceiste a cuireadh

Maidir leis an bprionsabal marcála de réir Ráiteas Buntábhachta a chur i bhfeidhm, déanfaidh na scrúdaitheoirí mar seo a leanas:

- Tar éis an freagra a léamh, ba cheart é a bhriseadh suas ina Ráitis Bhuntábhachta, agus tic (✓) a chur ag ceann gach Ráiteas Buntábhachta a chríochnaítear
- Bronntar 5 mharc ar gach Ráiteas Buntábhachta a chríochnaítear
- D'fhéadfadh go ngnóthófaí 1-4 mharc ar Ráiteas Buntábhachta nach gcríochnaítear ag deireadh freagra

Sa chás seo, maidir le ceist 4 sa Cheist Dhoiciméad-bhunaithe, féachfaidh an scrúdaitheoir le 5 mharc an ceann a bhronnadh maidir le ceithre Ráiteas Buntábhachta i ndáil le Uasmhéid 20 marc.

Roinn 2: ÉIRE (200 marc) agus
Roinn 3: AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR (100 marc)

Ní mór don iarrthóir freagairt mar gheall ar **dhá** Thopaic i Roinn 2 agus Topaic **amháin** i Roinn 3

Tá gach Topaic roinnte ina thrí chuid:

- A. Aonad faoi spreagadh le 4/5 de cheisteanna gearra le tabhairt fúthu (Uasmhéid: 30 marc)
- B. Alt gairid le scríobh mar gheall ar cheann de cheithre cinn de cheannteidil (Uasmhéid: 30 marc)
- C. Alt níos faide le scríobh mar fhreagra ar cheann de cheithre cinn de cheisteanna (Uasmhéid: 40 marc)

Déanfar an mharcáil ar A, B agus C mar seo a leanas:

- A. Is é an gnáthrud go mbronnfar na marcanna de réir 6 mharc in aghaidh na ceiste agus le 6 mharc x 5 ghnóthófaí Uasmhéid 30 marc. Féach **Nótaí maidir le topaicí faoi leith** thíos maidir le hathruithe ón nós sin.
- B. Déanfar an mharcáil ar an bhfreagra seo de réir phrionsabail an Ráiteas Buntábhachta mar a leagtar síos thuas. Ceadófar Uasmharc Carnach 20 marc i leith na Ráitis Bhuntábhachta agus ceadófar Uasmharc 10 marc i leith Mheastóireacht Ghinearálta an scrúdaitheora ar an bhfreagra. Féach an scála aistritheach thíos.
- C. Déanfar an mharcáil ar an bhfreagra seo de réir phrionsabail an Ráiteas Buntábhachta mar a leagtar síos thuas. Ceadófar Uasmharc Carnach 30 marc i leith na Ráitis Bhuntábhachta agus ceadófar Uasmharc 10 marc i leith Mheastóireacht Ghinearálta an scrúdaitheora ar an bhfreagra. Féach an scála aistritheach thíos.

Marc Carnach (MC)

Seo é an marc iomlán a bhronntar mar gheall ar Ráitis Bhuntábhachta, faoi réir ag uasmhéid marcanna 20 marc i gcás chuid B agus uasmhéid marcanna 30 marc i gcás chuid C.

Meastóireacht Ghinearálta (MG)

Agus marcanna á mbronnadh faoi MG, tabharfaidh an scrúdaitheoir san áireamh a fheabhas a thagann an freagra leis an gceannteideal nó a théitear i ngleic leis an gceist a cuireadh. Beidh an tábla grádúcháin seo a leanas i bhfeidhm:

Sármhaith: 9-10 marc

An-mhaith: 7-8 marc

Go maith: 5-6 mharc

Réasúnta: 3-4 mharc

Lag: 0-2 mharc

Agus marcanna faoi MC agus MG araon á mbronnadh, beidh dearcadh oscailte ag an scrúdaitheoir, ag déileáil leis an ábhar, maidir leis an réimse freagraí inghlactha a bhféadfaí bheith ag súil leo ó iarrthóir ar an nGnáthleibhéal agus beidh tuiscint ag an scrúdaitheoir ar scóip an eolais agus na scileanna staire a éilítear faoin siollabas.

Nótaí maidir le Topaicí faoi leith

Roinn 2: Éire (200 marc)

Ceisteanna le freagairt faoi **dhá cheann** de na sé topaic.

Éire: Topaic 1

Leasú agus Reifirméisean in Éirinn na dTúdarach, 1494-1558

- A1. 6M
- A2. 6M
- A3. 6M
- A4. Aon DHÁ Theaghlach: $3M + 3M = 6M$
- A5. 6M

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

Éire: Topaic 2

Éirí amach agus concas in Éirinn i réimeas Eilíse, 1558-1603

- A1. “i nduibhléid leathair slíoctha” (3M)
agus “le seaicéid agus bríste” (3M) 6M
- A2. 6M
- A3. 6M
- A4. 6M
- A5. Aon DHÁ phost: $3M + 3M = 6M$

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

Éire: Topaic 3

An ríocht agus an choilíneacht – An streachailt don lámh in uachtar in Éirinn, 1603-1660

- A1. 6M
- A2. 6M
- A3. 6M
- A4. 6M
- A5. Cad as (3M) agus a reiligiún (3M) = 6M

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

Éire: Topaic 4
Cinsealacht choilíneachta á bunú, 1660-1715

- A1. 6M
- A2. 6M
- A3. 6M
- A4. 6M
- A5. 6M

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

Éire: Topaic 5
An choilíneacht in aghaidh na ríochta – teannas in Éirinn i lár an ochtú haois déag, 1715-1770

- A1. 6M
- A2. 6M
- A3. 6M
- A4. 6M
- A5. Aon DHÁ phársa: $3M + 3M = 6M$

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C3: Nuair nach ndéantar plé ach ar ghné amháin nó péire gearr pionós sa MG

Éire: Topaic 6
Deireadh na ríochta Éireannaí agus bunú an Aontais, 1770-1815

- A1. 6M
- A2. 6M
- A3. Trí áit = 3M; ceithre áit = 4M; cúig áit = 6M Uasmhéid 6M
- A4. Dhá áit = 3M; trí áit = 4M; ceithre áit = 6M Uasmhéid 6M
- A5. Aon BHEIRT Cheannairí: $3M + 3M = 6M$

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

ROINN 3: AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR (100 marc)

Ceisteanna as ceann amháin de na cúig topaic le freagairt.

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 2

**Creideamh agus cumhacht: an pholaitíocht i ndeireadh an séú haois déag,
1567-1609**

- A1. 6M
- A2. 6M
- A3. 6M
- A4. 6M
- A5. Ainm an Aimiréil = 3M; An fáth go raibh Caitríona chomh mór sin ina choinne = 3M Uasmhéid = 6M

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 3

Éiclips na Sean-Eorpa, 1609-1660

- A1. 6M
- A2. 6M
- A3. 6M
- A4. 6M
- A5. 6M

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 4

An Eoraip le linn ré Louis XIV, 1660-1715

- A1. 5M
- A2. 5M
- A3. Cén gheallúint = 3M; Ní raibh sé = 2M Uasmhéid = 5M
- A4. 5M
- A5. 5M
- A6. 5M

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 5
Impireachtaí á mbunú, 1715-1775

- A1. 6M
- A2. Dhá aicme: $3M + 3M = 6M$
- A3. 6M
- A4. 6M
- A5. 6M

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 6
Impireachtaí faoi réabhlóid, 1775-1815

- A1. 6M
- A2. Cén chaoi? (3M) agus Cén áit? (3M) = 6M
- A3. 6M
- A4. 6M
- A5. 6M

B - Uasmhéid MC = 20 marc Uasmhéid MG = 10 marc

C - Uasmhéid MC = 30 marc Uasmhéid MG = 10 marc

